

Proti državi v državi

Zgodilo se je jeseni 2013: po slabih rezultatih stresnih testov treh državnih bank jih je država dokapitalizirala s tremi milijardami evrov, ob tem pa je, sklicujoč se na še danes tajne cenoitve, razlastila imetnike podrejenih obveznic in **male delničarje** teh bank ter jim razlastitev prepovedala izpodbijati na sodišču.

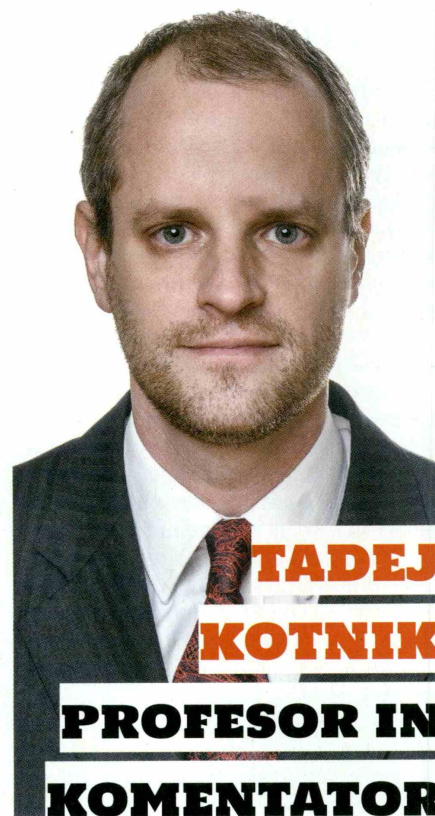
Skupna vrednost razlastitve je dosegla 600 milijonov evrov. Od takrat govorimo o izbrisu podrejenih obveznic in "ostriženju" njihovih lastnikov. Najzaslužnejši za to, da javnost ne bi pozabila na to neslavno zgodbo, je Tadej Kotnik, ki s svojimi tedenskimi komentarji v časniku Finance razkriva podrobnosti izbrisa, v katerem sta glavno vlogo odigrala Banka Slovenije in Ministrstvo RS za finance.

"Čeprav je že jasno, da sta glavna akterja izbrisa prekršila veliko pravil, sta vse bistvene dokumente razglasila za strogo zaupne in jih še danes skrivata," pravi Kotnik. "Doslej za vse to ni še

nihče odgovarjal. Tri leta in pol po izbrisu razlaščenca še vedno nimamo ne učinkovitega pravnega sredstva za dokazovanje svojega oškodovanja ne vpogleda v tajne nestandardne cenoitve, ki nam ga Banka Slovenije še naprej odreka."

Edino realno upanje oškodovanih, še pravi Kotnik, je preiskava NPU in specializiranega tožilstva, ki sta v ravnanjih Banke Slovenije pri izbrisu ugotovila utemeljen sum storitve več kaznivih dejanj, a sledili so močni pritiski domačih in nekaterih evropskih oblastnikov za zaustavitev preiskave, ki še kar trajajo.

Kaj bi torej lahko bil nauk zgodbe, ki ji Tadej Kotnik ne dovoli, da bi potonila v pozabo vsakodnevnih političnih afer? "Morda ta, da nobena ustanova, pa naj se ji pripisujeta še tako velik pomen in avtoriteta, ne sme postati »država v državi«, ki je nihče ne more oziroma ne upa poklicati na odgovornost," odgovarja Kotnik.

“V Sloveniji, pa tudi drugod po EU, so centralne banke čedalje bližje takemu statusu.”

Kotnik je s svojim javnim prizadevanjem primer državljske angažiranosti, ki v teh krajih nima prav visoke cene. “Žalosti me, kako pogosto zaznam okoli sebe apatijo, prepričanje, da ni mogoče ničesar storiti, oziroma da se osebno ne gre izpostavljati, saj se s tem nekaterim zameriš, kar v tako majhnem prostoru pomeni preveliko tveganje za prihodnjo kariero. Tako tudi očitne krivice in nepravilnosti pogosto ostanejo »pod preprogo«,” pravi dvojni doktor (biofizike in elektrotehniških znanosti), redni profesor na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani in zadnja leta eden od najbolj branih komentatorjev Financ. Kot še pravi, ga skrbi naraščajoči razkorak med trditvami politikov in dejstvi.

“Donald Trump je najbolj razvpit primer, tudi pri nas pa ključni odločevalci čedalje pogosteje sledijo reku, da se stokrat izrečena neresnica prej ali slej »prime«. To postane še bolj problematično, če se uporablja za širjenje sovraštva, utrjevanje delitev na »naše« in »vaše« ter podobne

totalitaristične pristope. Ko smo vstopili v EU, smo – tudi jaz – verjeli, da stopamo na pot okrepljene pravne varnosti in enakosti pred zakonom. Do začetka zadnje svetovne finančne krize je morda res bilo tako, ko je zaškripalo, pa je izgovarjanje na to krizo hitro postalo stalnica tako v brezkompromisnih lobiranjih držav članic za svoje parcialne interese kot v obračunavanjih odločevalcev v državah članicah s svojimi »notranjimi sovražniki«.”

Optimizem mu, kot pravi, morda vliva to, da se še najdejo ljudje, ki so pripravljeni razkrivati samovoljo in laži, s katerimi nas oblastniki v zadnjem desetletju počasi, a vztrajno vodijo v totalitarizem. “Že iz dejstva, da znamo takšne »žvižgače« naštetih po imenih – Bradley Manning, Edward Snowden, Julian Assange, Antoine Deltour –, je jasno, da jih ni prav veliko,” pravi Kotnik. “Če upoštevamo, da so vsi naštetih na begu, na sodiščih ali pa v zaporu, je morda jasno tudi, zakaj jih je tako malo.”

Konec koncev bi se tudi Tadej Kotnik lahko umaknil zgolj k profesorskemu delu na univerzi, njegovemu “drugemu

domu”, v katerem še vztraja, kot pravi, kljub vsesplošni gonji proti javnim uslužbencem, ki jo vidi kot še en odsev iskanja »notranjih sovražnikov« v današnji družbi. Če mu že ne gre zavidati njegovega spopada z bančnimi mlini na veter, bi lahko bili vsaj malo ljubosumni na njegovo raziskovalno delo v fakultetnem laboratoriju za biokibernetiko, v katerem preučuje učinke elektromagnetnih polj na biološke organizme, predvsem elektroporacijo celične membrane, s katero je mogoče v biološke celice vnesti tudi molekule, ki jih membrana sicer ne prepušča.

“V zadnjih letih se ukvarjam predvsem z vprašanjem, ali do takega pojava, konkretno prenosa dednega materiala in s tem evolucijskih sprememb, prihaja tudi v naravi, ko v površinske, predvsem vodne habitate mikroorganizmov udarjajo nevihtne strele.”

Raziskovanje zamisli, da moč strele ne le uničuje, temveč tudi ustvarja, zveni zelo navdihujoče.

GORAZD SUHADOLNIK